

IGNACIJE EVPUT

NAŠIM
PRIJATELJIMA
2016/2
BROJ 57

TKO MOŽE BITI RADOSTAN PORADI ROĐENJA SPASITELJA?	4
NOVI IŠUSOVAČKI GENERAL	5
40 GODINA BRAČNIH SUSRETA U HRVATSKOJ	7
MAJKA TEREZIJA I ISUSOVCI	10
DUHOVNE VJEŽBE U SVAKODNEVICI	11
ŽIVOT U BOŽJEM VINOGRADU	12
NOVI BLAŽENICI I MUČENICI U ALBANIJI	14
LJETO U UKRAJINI	17
ANTE GABRIĆ I MAJKA TEREZIJA	18
PRIJENOS TIJELA PETRA BARBARIĆA	20
NAŠI NOVACI	21
NAŠA IZDANJA	26

IGNACIJEV PUT ■ INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE ■

■ ISSN 1331-8500 ■ 2/2016 ■ broj 57 ■ godina XXX ■

■ Izdavač: Provincijalat Hrvatske pokrajine Družbe Isusove, Palmotićeva 31, HR 10 000 ZAGREB, p.p. 669 ■

■ Glavni i odgovorni urednik: Stjepan Harjač ■

■ Uredničko vijeće: Ivan Božić, Ivan Jurušić, Petar Klarić, Ivan Marinković, Marko Petričević,
Matija Rusan, Ivan Sigmund, Mate Žaja ■

■ ignacije.v.put@gmail.com ■ www.ffdi.hr/ignacije-v-put ■

Svoje dobrovoljne priloge možete slati na račun:

"Hrvatska pokrajina Družbe Isusove (za IP)", Zagrebačka banka, 2360000-111576399

***Dragi naši prijatelji i dobročinitelji,
poštovani čitatelji!***

Svake godine se radujemo prosincu, veselimo, da tako kažem, malom došašću, mjesecnom adventu.

Počinju nam izvirati posebni osjećaji koji su negdje spavali i bili tijekom godine zatrpani brigama na ovoj zemlji.

U ljudima se, bez obzira bili oni vjernici ili nevjernici, pojavljuju veselje i čežnja za srećom. Jedni će sreću nalaziti i ispunjavati odlascima u velike centre s puno akcija i popusta, drugi će kititi i ukrašavati svoje domove i pročelja kuća, neki će opet tumarati i tulumariti i žedno upijati rasvijetljene trgove naših gradova te se vraćati u tamu i osamu svoga doma i srca...

I tako će se na još mnogo drugih načina ljudima završavati slavljenje Božića. Taj vrtlog zahvaća i velik dio kršćana.

Veliko došašće, velik advent, za velik dio kršćana, nažalost, ne igra nikakvu ulogu. Svijest o slavnom drugom Kristovom dolasku utopila se i nestala s horizonta mnogih kršćana.

Premda kod sv. mise molimo: ...*Tvoj slavni dolazak iščekujemo* i slušamo: ...da budemo svagda slobodni od grijeha i sigurni od sviju nereda: čekajući blaženu nadu: *dolazak Spasitelja našega Isusa Krista*, te nam riječi, koje su u temelju naše vjere, ništa ne govore.

Ovaj svijet neće moći neprestano živjeti u vječnom ponavljanju, i tako ovaj svijet ide svom kraju. Vrijerme ide svom kraju, kao što ni naš život ne traje u vječnom ponavljanju, nego će jednog dana doći svom kraju ovdje na zemlji. A to nije nikakva loša vijest. To bi mogla biti i velika radosna vijest, ako nas i misao na konac malo muči.

I kad slavimo mali advent: Isusov prvi dolazak, siromašan u štalici, živimo u velikom adventu: očekujmo s čežnjom i radošću drugi Kristov slavni dolazak koji se, spavali ili budni, svake sekunde sve više približava.

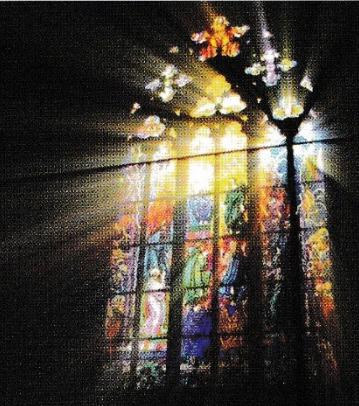
Želim vam da budete ljudi došašća i čežnje, ne samo četiri tjedna prije Božića, nego čitave godine i cijelog života.

Samo s takvim svojim kršćanskim stilom života, velikim adventom, dat ćete vrijednost i smisao mjesecnom, malom adventu.

p. Stjepan Harjač

Tko može biti radostan poradi rođenja Spasitelja?

Veliki pisac G. K. Chesterton jednom je rekao: "Božić se temelji na jednom prekrasnom i namjernom paradoksu; paradoksu da se rođenje beskušnika slavi u svakome domu." Kralj svih kraljeva rođen je u štalici. Sva vratra u Betlehemu ostaloše zatvorena za najvažnijeg gosta. To ni ne iznenađuje jer u tijeku je bio popis stanovništva i sva svratišta bijahu popunjena. Tako kako bi stanovnici tog građica znali da u utrobi Marijinog skriva se Mesija kojeg željno očekuju? Doista bi bilo neobično da ih je Josip stao uvjeravati da će njegova žena rođiti Mesiju te stoga moraju naći mjesto za njega i Mariju. Josip je dovoljno mudar da takvo što ne govori i dovoljno vjeran da stavi sve u Božje ruke. Od svih ljudi u Betlehemu, sv. Obitelj napislostku udomljuju skromna bića: vol i magarac. U mirnoj noćnoj tišini tog željno očekivanog dana javlja se njemi svjedok - sjajna zvijezda repatica. Nju ne vide farizeji, njihove oči ne gledaju nebo, njihove oči navikle su gledati zemaljske stvari. Tu zvijezdu ne vidi ni Herod, njegove oči ne odvajaju se od zemaljskih užitaka. Na istoku, na istoku nađoše se oči uprte u nebo, nađoše se ponizno znanje i mudrost u akciji. Tri mudraca. No, kako su oni znali što li znači ta zvijezda? Možda im je Bog progovorio u dubini srca, a možda im je i poslao anđela. Kako god da bilo, trojica mudraca krenuše tražiti sveto novorođenče. Put ih, nažalost, dovodi do Heroda kojem se spušta mrak na oči. Užitci i zlato, vlast i moć, sve je to sada uzdrmano jer rodio se Kralj. Zar je proroštvo o rođenju Mesije u gradu Davidovu zaista istinito? Mudraci, vidjevši Herodovo neznanje, podošle dalje, i neće se više vratiti u Herodov dvor. U sve toj noći obasjanoj zvijezdom repaticom, budni su i svoje siromaštvo dijele - pastiri. Čuvanje ovaca, razgovori ugrijani vatrom ognja, i priče o Božjem

djelovanju u židovskoj povijesti. Svakodnevnicu. Kojeg li čuđenja kad se odjednom pojavi anđeo i reče da rodio se Mesija! Potom se pojavljuje mnoštvo drugih anđela i svi slave Boga. Ponizna srca tih pastira dovoljno su malena da se prignu koljena tih običnih ljudi, običnih radnika. Čim nestade tog slavlja pastirii krenuše pokloniti se malenom Kralju. I tako dodoše siromašni ljudi - pastiri, dodoše k siromašnoj obitelji. Potom dodoše i tri mudraca. Bogataši i siromasi, mudraci i pastiri. Velika razlika u staležu, a gotovo nikakva u poniznosti.

Tko može primiti malog Boga, tko mu može otvoriti vrata svog svratišta - svog srca? Samo ponizni. Tko može prignuti koljeno pred tim malim Kraljem? Samo ponizni. Tko može biti radostan poradi rođenja Spasitelja? Samo ponizni.

Oholice ne vide zvijezdu, njihove oči vazda su na zemaljskim stvarima. Njihova koljena jedino se priginju ako treba podići štogod vrijedno. Oholice ne slave Božić, oni slave užitak.

Toliko malo potrebno je da Božić bude svet. Čovjek se često spotakne o obzire i loše običaje pa olako padne u ispraznost. Sjeti se stvarnosti u koju je došao mali Isus, odmakni od sebe te uljepšane pričice, i tek tada vidjet ćeš Božju ljubav i osjetiti duboku zahvalnost. Tek tada počet ćeš cijeniti poniznost.

Matija Rusan

Novi 31. General Družbe Isusove

Generalna Kongregacija Družbe Isusove je na svome 36. zasjedanju izabrala novog vrhovnog poglavara – Generala. Izabran je pater Arturo Sosa Abascal.

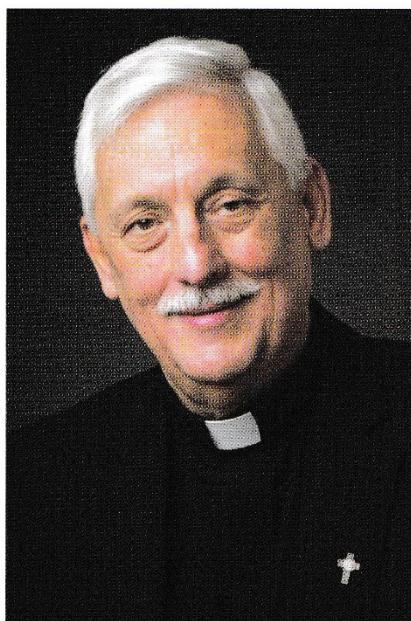
Pater Arturo Sosa rođen je u Caracasu (Venezuela) 12. studenoga 1948. godine. Do sada je imao službu delegata Generala za Družbine međunarodne kuće i djela u Rimu te je bio njegov konzultor. Diplomirao je filozofiju na Katoličkom sveučilištu Andrés Bello (1972.) i doktorirao političke znanosti na Središnjem sveučilištu Venezuela.

Dugo je djelovao u obrazovanju i istraživanju. Bio je na različitim pozicijama i funkcijama na sveučilišnom području. Bio je profesor i član Savjeta Andrés Bello katoličke fondacije i rektor Katoličkog sveučilišta Tachira. Osobito je vodio istraživanje i poučavanje na području političkih znanosti, u različitim centrima i institucijama, putem katedre za Suvremenu političku teoriju i odjelu za društvene promjene u Venezueli pri Fakultetu društvenih znanosti. Bio je istraživač pri Institutu za političke studije, fakulteta za političke znanosti na Središnjem sveučilištu Venezuela, i na istom sveučilištu, profesor na Školi političkih studija na odsjeku za povijest i političke ideje Venezuele.

Između 1996. i 2004. p. Sosa bio je Provincijal isusovca u Venezueli. Prije toga bio je koordinator socijalnog apostolata te zemlje i direktor Centra Gumilla, za društveno istraživanje i djelovanje isusovaca u Venezueli.

Godine 2004. bio je pozvan od Centra za latinsko-američke studije na Georgetown University u SAD-u i bio je profesor na Odsjeku za Venezuelansku političku misao Katoličkog sveučilišta Tachira.

Na 35. Generalnoj kongregaciji 2008., general Adolfo Nicolás izabrao ga je za generalnog konzultora. Godine 2014. postaje član rimskih kurija

Družbe Isusove i kao delegat za međunarodne kuće i djela Družbe Isusove u Rimu. Radi se o ustanovama koje izravno ovise o Vrhovnom poglavaru (Generalu) za koje se imenuje jedan delegat. Tu, osim Generalne kurije, pripada sveučilište Gregorijana, Biblijski i Orientalni institut, Vatikanska zvjezdarnica, Civiltà Cartolica kao i međunarodni kolegiji.

Objavio je više rada, osobito o povijesti i politici Venezuele. Od jezika govori španjolski, talijanski, engleski te razumije francuski.

General Sosa o sebi

Obitelj

Bili smo vrlo velika obitelj, koja je uključivala nekoliko generacija. Za mene je bilo važno to što smo živjeli zajedno. Naše kuće nisu imale pregradne zidove, nije bilo razlike između jednog i drugog vrtića, svi smo živjeli zajedno. Bili smo jedna vrlo kato-

lička obitelj, iako s religioznošću koja se rijetko iskazivala. U okruženju poput tog naučio sam gledati na stvarnost s težnjom za nadilaženjem onoga što jest, jer stvari nisu nužno onakve kakve jesu. Odrastao sam težeći uvijek za višim od onoga što je bilo prisutno. Moj je otac bio vrlo nespokojan, često je putovao unutar i izvan zemlje. Ako je u to vrijeme u Venezueli bilo deser osoba koje su čitale časopis Time, on je bio jedan od njih. Bio je ekonomist i odvjetnik, i u dva navrata član vlade. Kada bismo pristigli u grad koji nisam poznavao uvijek bi mi govorio: „Idemo na obilazak”, i obišli bismo grad dok bi mi objašnjavao sve što vidimo. Bilo je to poput konstantnog otvaranja očiju sve većoj stvarnosti, umjesto da ostanem затvoren u ono što sam već poznavao.

Škola

Drugi ambijent u kojem se je odvijalo moje djetinjstvo bio je Kolegij sv. Ignacija u Caracasu. Počeо sam kad sam imao pet godina, i ondje sam ih proveo 13, sve do mature. Čak je i moj otac ondje bio učenik. Bilo je to vrijeme kada su u Družbinim kolegijima bili mnogi isusovci, posebno mlađi. Za mene je to bilo poput drugog doma. To je prva osjetila moja majka, jer nikada nisam bio kod kuće. Iskreno, ne sjećam se kemijske ili matematike, ali se vrlo dobro sjećam grupa koje smo stvorili u kolegiju, kao što je Marijanska kongregacija, učenički centar... To ima puno veze s rođenjem moga poziva, budući sam iskusio smisao koji život ima kada se posvetiš dugima.

Poziv

Upoznao sam isusovce u kolegiju i nikada nisam nimalo sumnjao u svoj poziv u Družbu. Nisam za cilj imao svećeništvo, već biti isusovac. Sjećam se da su isusovci koji su me najviše impresionirali bili braća. Konkretno, u Kolegiju, imali smo braću kuhare, mehaničare i vozače autobusa... i nastavnike. Osnovni su predmeti uglavnom bili povjereni braći, koji su bili pravi pedagozi. Braća i nastavnici su bili oni koji su nas zapravo pratili, patre nismo susretali.

Teologija u Rimu

U Rim sam morao doći, ali nevoljko, budući da u Venezueli nije bilo moguće studirati teologiju. Željeli smo studirati u Čileu ili u Srednjoj Americi, jer

su u ono doba to bila mjesta žive vjerske i političke dinamike. Gledajući na stvari iz sadašnje perspektive zahvalan sam što su me obvezali doći u Rim, jer inače ne bih mogao iskusiti intenzitet života s isusovcima iz 30 različitih zemalja.

Provincijal

Kao provincijal morao sam od samog početka shvatiti da društvene promjene postaju važne i da je nužno očaći identitet Provincije. Tako je rođena ideja o razvoju širokog apostolskog projekta, sve do 2020., što je još uvijek u tijeku. Bile su to vrlo intenzivne godine, prosuđivanje koje je izvršeno je bilo vrlo zanimljivo, a sjedište provincije je imalo samo ulogu katalizatora; bili su uključeni mnogobrojni, kako laici tako i isusovci, i trajalo je nekoliko godina dok se nisu iskristalizirale snažne smjernice Provincije. U korijenu ovog pokreta je potreba za stvaranjem uvjeta koji će poticati dijeljenje poslanja. Baš kao što je potrebno dvadeset godina da se formira jedan isusovac, sa studijem, iskustvima, Duhovnim vježbama, itd... počeli smo razmišljati o ponudi formacije i sustavnijih iskustava za laike. Tako su se rodili novi načini nuđenja Duhovnih vježbi za sve društvene slojeve, ili pak pokret nazvan Tragovi, koji želi ponuditi program formacije za mlade. Osnovna ideja je da je kršćansko iskustvo jedno iskustvo formacije u vjeri, koje ujedinjuje apostolsko djelovanje s formacijom, s duhovnim životom i poznavanjem zemlje.

Rimska kurija Družbe Isusove

Moj angažman u Družbinoj središnjoj upravi započinje tijekom 35. Generalne kongregacije (...) Nekoliko godina kasnije asistent mi je poslao e-mail s pitanjem: „Kakvom ti se čini mogućnost da budeš zadužen za internacionalne kuće u Rimu?“ a ja sam mu poslao klasični isusovački odgovor: „Ušao sam u Družbu kako bih činio ono što mi kažu, a ne ono što želim, no ipak mi se čini da...“ i objasnio sam mu mnoge razloge protiv takvog angažmana. Iskreno, bio sam vrlo smiren, jer sam mislio da su internacionalne kuće u Rimu van mojih kompetencija, a ponad toga sam se izrazio vrlo kritički spram njih. Nekoliko tjedana nakon toga stiglo je imenovanje. Nisu me ništa pitali. Provincijal me je nazvao i rekao mi: „Imam vijest koju ti ne mogu reći, i ne znam što reći, jer ne znam što ćemo sa Sveučilištem ako ti

odeš." I tako sam završio u Rimu po drugi put.

O izboru na mjesto patra generala

Poput svih elektora, stigao sam na Kongregaciju pirajući se tko bi bili najbolji kandidati za dužnost generala, i očito sebe nisam stavljao na taj popis. Prvi dan se sastojao u ispitivanju o onima koje sam zamisljao kao kandidate, drugoga sam počeo zapaziti da meni postavljaju pitanja, ili da postavljaju pitanja o meni, trećega sam se dana počeo brinuti jer su stvari postale izravnije, a četvrtoga još više. Posljednja tri dana razgovarao sam sa 60 osoba i mnogi su mi postavljali pitanja o zdravlju. Tako sam se počeo i prilagođavati toj ideji, iako sam tražio od subraće da uzmu zaobiljno ono što kaže sveti Ignacije, tj. da se ude u glasovanje bez unaprijed određene odluke. Na dan izbora, vidjevši glasove, stvari su postale jasnije i s dubinski sam shvatio kako se moram uzdati u prosudbu subraće, jer se u vlastitu ne uzdam. Ako su me izabrali, mora da je postao razlog, a na meni je da pokušam odgovoriti najbolje što mogu.

Pogled u budućnost.

Ljudi me pitaju: kako si? Uvijek kažem da sam

miran. Uvjeran sam da ne postoji Družba, ako ne ona „Isusova“. To vrijedi s dvije strane: neće biti Družbe bez prisnog jedinstva s Gospodinom, te s druge strane: ako smo zaista njegovi, imajmo povjerenja da će nam pomoći i da će se pobrinuti za nas. Mislim da je ova usmjerenošć jedan od naših temelja: ako nam osoba Isusa Krista ne stoji ispred, iza i prisno sjedinjena s nama, Družba nema nikakvog razloga za postojanje. Posljedica ovog uvida je sigurnost da se radi o njegovom poslanju; poslanje koje dijelimo je Isusovo, i ujedinjeni smo sa svima koji dijele ovaj poziv. Stoga postoji dva termina koja držim temeljima i koje sam naglasio u homiliji na misi zahvalnici: suradnja i interkulturalnost.

Moj je dojam kako je Družba vrlo živa i da su mnogi procesi u razvoju. Moramo se usredotočiti, oploditi tlo na kojem djelujemo, znajući da možemo saditi, ali ne i znati kakav će biti rast: to zna samo Bog. Bog djeluje, a ključ za nas stoji u pomaganju, bez postavljanja prepreka. Naša strast je utemeljena na sigurnosti da pratimo ljude s uvjerenjem da je Bog s nama.

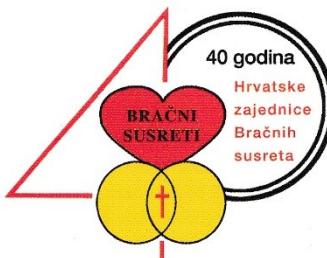
Ivan Junušić

40 godina bračnih susreta u Hrvatskoj

Četiri desetljeća potpore bračnim parovima

Duhovni dar iseljenih Hrvata domovini

Kad su za Svetе jubilarne 1975. godine Amerikanci hrvatskog porijekla (s otoka Ilovika) Nives i Franjo Jelich iz Wichita (Kansas) nakon hodočašća u Rim i Lourdes posjetili domovinu s nakanom da joj ponude iskustvo Vikenda bračnih susreta, nisu ni sanjali da će taj njihov duhovni dar pasti na plodnu njivu te desetljećima raditi neizmjerivim obiljem milosti za bračne parove u Hrvatskoj. (Uvriježio se izraz Vikend jer se održava od petka navečer do nedjelje popodne). Naime, kod isusovaca u Zagrebu naišli su na duhovno ozrače otvoreno za slične poduhvate, jer se već od 1962. g. nastojanjem pučkog misionara p. Mate Jovića i njegovih suradnika subraće isusovaca i laika, uz Baziliku Srca Isusova razvio snažan obiteljski apostolat: redovni mjesечni tečajevi za zaručnike, Obiteljsko savjetovalište koje je započelo radom

1970. g., Obiteljski odjel FTI DI s dvogodišnjim studijem od 1971., brojni stručni i revni suradnici te duh osjetljivosti za apostolat braka i obitelji.

U proljeće 1976. na Vikend BS-a u Wichitu (SAD) otputovalo je mladi isusovacki svećenik p. Stjepan Kušan s dva bračna para iz skupine isusovackih suradnika Marija i Jura Keglević te Darka i

Mario Živković. Vratili su se oduševljeni i već u su u lipnju za Antunovo u isusovačkom Domu duhovnih vježbi u Opatiji održali prvi Vikend BS-a u Hrvatskoj. Sudjelovalo je 18 parova iz Zagreba, 3 svećenika i dvije redovnice iz kongregacije Naše Gospe. Pomoći su im Nives i Frank Jelich koji su za tu priliku doputovali iz Amerike.

Nakon prvog pozitivnog iskustva te su godine zaredali Vikendi bračnih susreta (BS) u Zagrebu, Ivanić Kloštru, Samoboru i Krapinskim toplicama. Do kraja godine 1976. takav je Vikend je dozijevio 86 parova, 19 svećenika i 4 redovnice. Uskoro se oko p. Stjepana Kušana stvorila oduševljena skupina parova i svećenika koji su bili u stanju sami voditi Vikende. Od tada se Vikendi održavaju pretežno u isusovačkim kućama na Fratrovcu u Zagrebu (do 2002.) i u Opatiji.

Da bi se naglo rastućom zajednicom bračnih parova „vikendaša“ lakše upravljalo, stvorena je primjerena organizacija po američkom modelu s regionalnim i mjesnim ograncima koje su vodili izabrani parovi i svećenici. Vodstvenu ulogu ima Nacionalni tim s mandatom od tri godine izabran od Nacionalnog vijeća (aktivni parovi i svećenici).

Vikend BS, što je to?

Vikend BS-a kakav se održava u Hrvatskoj vodi se po načrtima Svjetskog saveza Bračnih susreta (Worldwide Marriage Encounter - WWME) koji je 1973. g. osmislio i ustanovio američki isusovac

p. Chuck Gallagher. On je djelovao kao voditelj Vikenda na području New Yorka i shvaćao ga kao uspješno sredstvo za obnovu Crkve po sakramentima braka i svetog Reda. Zahrjevao je da Vikend vode isključivo katolički vjernički parovi, da govore samo svoje proživljeno iskustvo i da budu spremni na takav način unositi svjetlo Kristovo u obitelji i evangelizirati druge parove. Na internetskom portalu WWME nedvosmisleno je napisao načelo od kojeg se

do danas nije odstupilo: »Vikend BS-a u potpunosti slijedi nauk Katoličke crkve o braku, tj. da je brak postojeća zajednica između jednog muškarca i jedne žene. Sve u Vikendu mora biti smještano u taj okvir.»

Vikend BS održavaju se najčešće u tzv. duhovnim centrima, domovima za duhovne vježbe ili pansionima s dvoranom za sastanak i sobama za parove. U Hrvatskoj se takvi Vikendi trenutno održavaju u »Taboru« u Samoboru, na Vrhovcu kod ss. Karmeličanki Srca Isusova u Zagrebu, u isusovačkom Domu duhovnih vježbi u Opatiji, u Đakovu, Splitu, Velikoj kod Požege i Ludbregu.

U relativnoj izolaciji od vanjskih utjecaja Vikend započinje u petak na večer završava sv. misom i obnovom bračnih obećanja u kasno nedjeljno popodne, a ima četiri razine: 1. Susret sa sobom; 2. Nas dvoje kao bračni par; 3. Mi i Bog; 4. Mi, Bog i svijet (orovani i apostolski par). Voditelji su tri za to pripremljena bračna para (tim-parovi) i svećenik.

Vikend BS-a nije tečaj ili seminar o bračnim problemima, nego posvjешćivanje iskustva proživljelog u paru i dijalog u paru o tome. Cilj je omogućiti svakom prisutnom paru radost međusobne bliskosti i svijest o prioritetima u bračnom odnosu. Vikend je zamislen za dobre parove koji imaju potrebu i želju poboljšati svoj međusobni odnos do razine velike bliskosti i nipošto nije za parove u teškoj krizi, jer takvi obično nisu sposobni za međusobni dijalog u ljubavi do razine bliskosti.

Na Vikend su također pozvani svećenici i redov-

nice, jer oni svoj odnos u ljubavi žive s Crkvom, tj. zajednicom vjernika koja nije tek apstraktni pojam, nego konkretna stvarnost. Na Vikendu se govori o bračnoj duhovnosti i svim sudionicima predlaže, da kroz novi stil života u dnevnom dijalogu budu otvoreni i apostolski par. Obitelj je naime mala Crkva, koja poput «velike» Crkve ima sve njezine oznake: jedna, sveta, katolička i apostolska.

Duh Sveti ne priznaje granice

Kako je Vikend BS-a u Hrvatskoj zaživio među prvima na europskom prostoru, Hrvatska zajednica BS je bila među osnivačima Europskog sekretarijata BS-a krajem svibnja 1977. g. u Bruxellesu (od 2004. Europsko vijeće BS). U ime Hrvatske na tom osnivačkom sastanku naznačio je p. Stjepan Kušan.

Vikend BS-a u Hrvatskoj vodili su osuđeveljeni i dobro pripremljeni parovi i svećenici - od samog početka većinu dijelom oči isusovci. Stvorila se zajednica Bračnih susreta koja je na poticaj Duha Svetoga imala snagu svoje iskustvo prenijeti izvan granica Hrvatske. Hrvati se ponose da su prenijeli Vikend BS-a u Italiju. Početkom prosinca 1978. g. u Porto Garibaldi prvi Vikend su na talijanskom jeziku vodili p. Stjepan Kušan i tim-parovi iz Istre. Početkom 1979. ista je ekipa vodila još dva Vikenda u Ferrari. Također je o. Kušan pomagao Talijanima u pisanju »govora» po načrtima BS-a pa su oni sami već u siječnju 1980. mogli održati prvi Vikend s kompletom talijanskim ekipom. Danas je Zajednica Bračnih susreta Italije jedna od najvećih u najdinamičnijih u Europi.

U Nazarju kod Maribora (Slovenija) parovi iz Hrvatske su na slovenskom jeziku 1987. i 1988. održali četiri Vikenda BS-a. Kako je uskoro slijedio raspad Jugoslavije i domovinski rat, Vikendi BS-a

u Bačkoj (Srbija) Mađari čine većinu katoličkog puka pa je Zajednica BS-a iz Mađarske tamo održavala Vikende i formila samostalnu regiju za Mađare. Potporom Subotičke biskupije i mađarske zajednice početkom lipnja 2003. u Totovom Selu je održan prvi Vikend za Hrvate u Bačkoj. Danas je to vrlo živahna Hrvatska zajednica BS-a s vlastitim timovima za održavanje Vikenda.

Uz potporu mjesne Crkve, Hrvatska zajednica BS-a održala je u listopadu 2014. prvi Vikend BS-a na području BiH u Gomiljaku kod Kiseljaka.

HZBS

Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske, u prosincu 1992. Nacionalno vijeće BS-a oformljuje Hrvatsku zajednicu BS-a (HZBS) i u studenom 2003. odobrava Statut. Taj je statut odobren od državnih pravosudnih vlasti 17. ožujka 1994. i HZBS slovi kao udruga građana. To je pridonijelo solidnijoj organizacijskoj sposobnosti i prepoznatljivosti u društvu i Crkvi. HZBS je od tada pokretala mnoge akcije i po svojim članovima sudjelovala u mnogim inicijativama za dobrobit braka i obitelji u Hrvatskoj. Godišnje u Hrvatskoj oko 200 bračnih parova prolazi kroz iskustvo Vikenda BS.

U Vojnom ordinarijatu u RH od 2003. počinju se, inicijativom p. Ante Vukoje, održavati bračni susreti za vojsku, a od 2013. na poticaj p. Stjepana Harjača održavaju se u Valbandonu kod Pule za policiju.

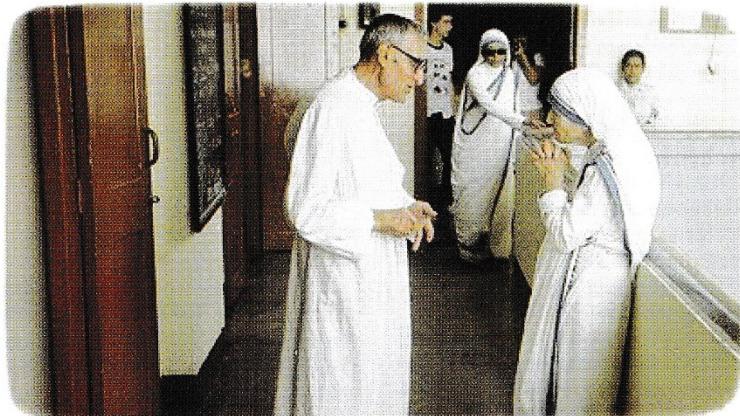
Velika potreba da se pomogne mladima urodila je 1997. posebnim Vikendima za zaručnike. Zanimanje je veliko i možda se upravo na tom području otvara potencijal za doprinos solidnijim brakovima i zdravijim obiteljima u Hrvatskoj.

Da bi se bolje komuniciralo, od 1993. tiskom izlazi glasilo HZBS »Prisutnost», koje se šalje na više od 2000 adresa parova. Od 1999. pokrenuta je internetska web stranica koja danas na jedinstvenoj domeni www.hzbs.hr donosi novosti o HZBS-u, svjedočanstva parova, daje informacije o rasporedu Vikenda BS-a i omogućuje online prijavu zainteresiranim. Stranica također upućuje na linkove svih europskih Zajednica BS.

Do danas je u Hrvatskoj kroz iskustvo Vikenda BS-a prošlo preko 5.500 parova, oko 170 svećenika, nekoliko biskupa, od kojih ističemo kard. Josipa Bozanića i nadb. mons. Đuru Hranića te i oko 70 redovnica. Isusovci su prije 40 godina započeli s Vikendima BS-a, vodili i podržavali Zajednicu BS-a i do danas u znatnoj mjeri sudjeluju u svekolikoj pomoći toj jedinstvenoj inicijativi za sakramentalni brak. Otvoreni i apostolski parovi te s njima ujedinjeni svećenici, neizmjerljiva su snaga u obnovi Crkve i naroda.

p. Tonči Trstenjak

Majka Terezija i hrvatski isusovci

Na području Albanije, Kosova i Makedonije pastoralni rad Družbe Isusove započinje još u drugoj polovici 19. stoljeća. Od 1917. isusovci Venetske provincije djeluju u Skoplju, preuzimaju na inicijativu biskupa župe Srca Isusova. Zbog političkih promjena i nastanka nove države 1922. Viceprovincija Jugoslavije preuzima Skopsku postaju. U misiji je poslijе promjene granica ostao djelovati p. Zadrima, dok provincial iz Zagreba nije poslao p. Ludovika Dostala. Kroz sljedeće godine u radu župe izmjenit će se više otaca i braće. U novoj rezidenciji isusovci se bave davanjem sakramenata, održavaju duhovne vježbe, kateheze i nagovore Marijinoj Kongregaciji, djeluje Društvo Sv. Vinka Paulskog. Rad Družbe nije se samo ograničio na župu, nego su isusovci ovisno o broju članova djelovali i u drugim dijelovima Makedonije. Zbog bolesti p. Zadrima 1925. poglavar postaje p. Franjo Jambreković. U župi Srca Isusova za vrijeme isusovaca oblikuje se zvanje poznate svetice. Riječ je o Agnes Gonxha Bojaxhiu, poznatoj kao Majci Tereziji. Rođena u Skoplju 26. kolovoza 1910. u albanskoj katoličkoj obitelji. Već slijedeći dan nakon rođenja bila je krštena, a sa pet godina primila je prvu pričest i ubrzo nakon toga sakrament potvrde. U rodnom

gradu završila je osnovnu, a nakon toga pohađala je gimnaziju. Kroz vrijeme odrastanja bila je povezana s isusovcima, posebno s p. Jambrekovićem, koji je na nju izvršio veliki utjecaj kao župnik. Već kao dijete osjetila je Božji poziv, a u župi je bila aktivni član Marijine Kongregacije. Zanimljivo da je aktivno pomagala isusovcima koji nisu znali albanski u održavanju vjerouautika. Godine 1928. Agnes Gonxha Bojaxhiu odlučuje da postane redovnica i pođe u misije. Iste godine po prvi put boravi u Hrvatskoj, gdje se kratko zadržala na svome putovanju u Irsku. Kasnije će u Indiji stupiti u red Loretskih sestara. Pater Jambreković koji je poslao Gonxu Bojaxhiu u misije, deset godina kasnije kao provincial šalje skolastika Antu Gabrića u misije. Pater Gabrić se za vrijeme svoga života i djelovanja u Indiji povezuje s Majkom Terezijom te su njih dvoje bili suradnici i prijatelji. Upravo s Gabrićem Majka Terezija nakon pedeset godina 1978. posjećuje Hrvatsku, koju je kasnije posjetila još nekoliko puta. Kad su 1978. zajedno došli u Hrvatsku, u Zagreb, Majka Terezija i p. Ante Gabrić posjetili su grob p. Jambrekovića na Mirogoju i odali mu počast i zahvalnost molitvom ka svome duhovnom ocu.

Ivan Božić

Duhovne vježbe u svakodnevici

Kao i prethodnih godina tako isto i ove godine na Manušu, u Splitu, dajemo duhovne vježbe u svagdanjem životu za odrasle. Voditelj i davatelj duhovnih vježbi je p. Stipo Balatinac dok smo p. Radojko Karaman i ja pratitelji.

Duhovne vježbe (u daljnjem tekstu DV) smo počeli 18. rujna 2016. a trebale bi završiti 26. veljače iduće godine. Tridesetak egzercitanata smo primili ove godine u odnosu na prošle godine gdje ih je bilo nešto više. Isto tako oko petnaestak osoba je htjelo upisati DV, ali zbog smanjenog broja patara u rezidenciji morali smo se ograničiti na spomenutu broj.

Ono što je zanimljivo jest želja i potreba za duhovnim napretkom koja je vidljiva kod svih koji obavljaju DV. Kako naučiti moliti i razna životna pitanja na koja treba odgovoriti također su dodatni stimulans kod onih koji se duhovno vježbaju u svakodnevici.

Ono što nas veseli dok pratimo i promatramo te ljude jest njihov vidljiv duhovni napredak, kao i

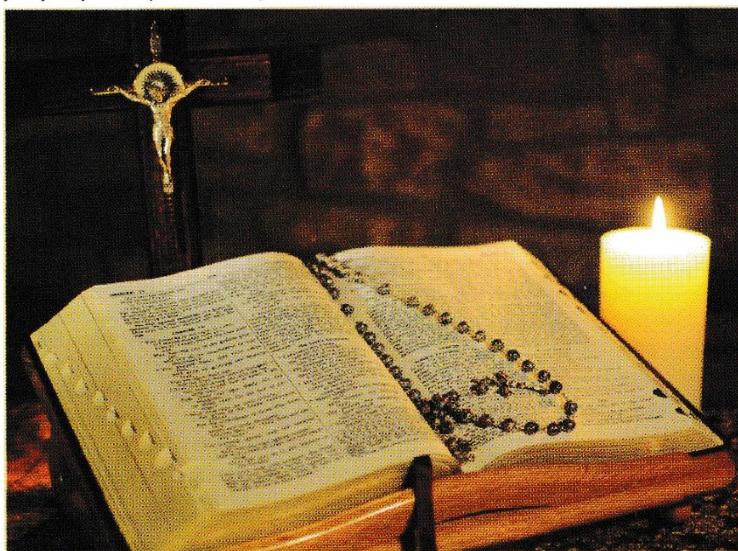
njihova svakodnevno zalaganje.

Izazovi i poteškoće nisu im prepreka da idu naprijed. Njihovo ustajno meditiranje kad ide ili kada dolaze razne kušnje karakterizira 'sto tako njihovo ozbiljno pristupanje duhovnim vježbama. Razni aspekti bilo pozitivni ili negativni su sastavni dio dok netko obavlja DV.

Svi oni koji su ustrajali do kraja DV manje ili više dobiju ono što traže. Možda toga se nije svjesno ali tako jest. Sve mogući odgovori svima koji se vježbaju onako kako On to želi.

Naša rezidencija na Manušu nije neki dom Duhovnih Vježbi ali zna biti duhovno mjesto i za one koji ne obavljaju d. vježbe. Mnogi sa raznim pitanjima ili problemima traže duhovnu utjehu i dobiju je ovdje kod nas. To je isto jedan duhovni indikator duhovne potrebe ljudi koji žive u ovom današnjem modernom vremenu i potreba za duhovnim vježbama.

p. Smiljan Milićević

Život u Božjem vinogradu

U prethodnjem broju Ignacijske puta naši su čitaljci imali priliku upoznati jednog časnog brata koji je većinu svoga redovničkog života proveo u isusovačkoj zajednici na Fratrovcu. U istoj zajednici već skoro 30 godina služi i časni brat Mato Vlahović. U ovom vam broju predstavljamo životni put ovog redovnika koji je svoje zvanje za brata pomoćnika providnošću Božjom ostvario u Družbi Isusovoj. Časni brat **Mato Vlahović** brine o vinogradu i podrumu te pomaže subraći.

Naime, zajednica koje je član br. Mato posebna je zbog starije, bolesne i teško pokretne časne braće i patara. Oni su molitveni pogon naše provincije – svojom molitvom i žrtvom podržavaju rad naše provincije i cjelokupne Družbe. Subraču brat Mato vozi na liječničke pregledе te u posjetе rodbini i drugim isusovačkim zajednicama, dvorih prilikom zajedničkih obroka i nabavlja što im je potrebno.

Brate Mato, kada ste rođeni, odakle potičete?

Potjecem iz Bosanske Posavine, iz župe Plehan - selo Božinci, iz katoličke obitelji Vlahović. Rođen sam 01.04.1946. u selu Božinci u župi koja je posvećena sv. Marku Evandelistu. Mama se zvala Anica i umrla je 2002. g. Oca ne pamtim. Imam mlađeg brata Franju koji živi u Zagrebu i radi u Hrvatskoj pošti.

Kakvo Vam je bilo djetinjstvo i odrastanje?

Od najranijeg djetinjstva mama me učila moliti i ići u crkvu i tako je to ostalo, a u Družbi se još produbilo. Znala mi je govoriti: „Nemoj Mate nikad zaboraviti pomolit' se Gospil!“ i „Nemoj nikad zaspav' dok se ne pomolis!“ Zajedno smo molili ujutro i navečer, a nedjeljna misa bila je obavezna.

Osnovnu četverogodišnju školu završio sam u Kulini. Prekinuo sam školovanje zbog siromaštva. Majka je morala u zatvor jer me nije mogla školovati. Iza Drugog svjetskog rata rodni kraj je osiromašio. U dobi od 10 do 14 godina služio sam kod dvije obitelji u Novoj Kapeli kod N. Gradiške. Iz sela su bila još dvojica dječaka koji su isli u isto mjesto služiti kod bogatih obitelji. Čuvao sam krave, pomagao u poljoprivredi, u sjeci drva... Nedjeljom bih čuvao krave, vodio bih ih na pašu pa bih išao na misu. Rijetko kad bi bilo vremena za igru, obično nedjeljom popodne. Igrali bismo se skrivača, graničara, nogomet... Ponekad bi mi bilo žao što ne mogu otići u kino, na utakmicu. Pazili su da uvijek nešto radim, da ne gubim vrijeme. Nedostajala mi je mama, teško mi je bilo bez nje, u tuđoj kući. Nisam se opterećivao. Bio sam svjestan da moram raditi i slušati kako bih mogao pomoći mami i bratu. U dobi od 14 godina otišao sam u Osijek raditi kod sestara bazilijanki. Radio sam u poljoprivredi, na ekonomiji.

Kada i kako ste osjetili poziv? Kako ste došli do isusovaca?

Kad je jedan stariji prijatelj otišao u franjevcе

za časnog brata, pitao sam mogu li i ja, a gvardijan je odgovorio: „Mato je još mali, neka raste.“ Kasnije, dok sam radio kod sestara bazilijanki u Osijeku, išao sam isusovcima na svetu misu i ispovijed. Tamo sam vidio časnu braću Ivana Kolarevića, pokojnog Pavu Buconjića i Stjepana Vincetića. Gledao sam ih kako su pobožni, kako mole za vrijeme mise. Iznutra me vuklo i čuo sam unutarnji glas koji mi je govorio: „Trebaš ići Bogu služiti pa što god ti daju da radiš, prihvati.“ Poziv sam osjetio otrpljike u sječnju 1963. Rekao sam s. Eustahiji, časnoj majci sestara bazilijanki, kako bih htio ići u samostan. U travnju iste godine časna majka je išla na sastanak viših redovničkih poglavara u Zagreb. Nakon sastanka otišla je isusovcima i javila se tadašnjem provincijalu p. Ivanu Fučku. U 8. mjesecu sam ušao u aspirantu.

Kako je Vaša majka reagirala?

Kod kuće nisu znali što su isusovci, govorili su da su to „subotari“. Mama je pitala bratra u župi što su isusovci, a on joj je odgovorio: „Ne boj se bako. To su redovnici, slobodno ga pusti.“ Pitao sam mamu pušta li me i u pismu sam napisao kako će, ako me ne pusti, možda biti nesretan u životu. Rekla mi je kako me, da nisam napisao tu zadnju rečenicu, možda ne bi pustila. Pred kraj života bila je sa mnom, najprije na otoku Gospe od Milosti u Crnoj Gori pa na Fratrovcu, gdje je i umrla.

Kako je tekao Vaš put nakon ulaska u Družbu?

Aspirantu sam započeo na Fratrovcu te sam godinu dana radio u kuhinji s pokojnim br. Skenderom. Uz njega sam naučio kuhati. Poslijе godinu dana aspiranture išao sam u novicijat u Palmotićevo. Veselio me talar. Sve točke osim ispitavaštvi bile su nam zajedničke i to mi se svidalo. U slobodno vrijeme smo pomagali braći. Nakon zavjeta sam godinu dana radio u kuhinji na Jordanovcu, a potom sam išao u vojsku. Služio sam 18 mjeseci u Makedoniji u Štipu. Kad bih išao u grad, otišao bih u pravoslavnu crkvu pomoliti se. Bili su još neki bogoslovci iz Slovenije. Ponekad bismo zajedno molili krunicu. Za Božić i Uskrs dolazio bi nam p. Hartley koji je

bio na službi u Skopju. Našli bismo se u gradu ili u vojarni. S njime bismo išli u grad pa bismo se ispovedjili u nekom parku ili u pravoslavnoj crkvi. Pričestili bismo se. To bi nam bilo posebno. Nakon vojske radio sam u kuhinji u zajednici na Jordanovcu, potom u Palmotićevoj. Deset sam godina bio na otoku Gospe od Milosti u Crnoj Gori, o kojem brine naša provincija. Zimi smo gradili i obnavljali, a ljeti se brinuli za goste i hodočasnike. Nakon smrti brata Ivašića, 1988. godine, premjestili su me na Fratrovac. Otada sam ovdje. Dužnost mi je rad u vinogradu i podrumu, a dok smo držali svinje, vodio sam i oko njih brigu. Sada uglavnom vodim poslove u vinariji i pomažem oko bolesnika. Kroz vrijeme koje sam proveo u Družbi, posjećivao bih stare i nemoćne, odnio bih im hranu ili što bi im već trebalo, pomagao im...

Što Vam je najviše pomoglo da ustrajete u redovničkom pozivu?

Sestre bazilijanke kod kojih sam radio u Osijeku dale su mi životopis svetog Alojzija Gonzage i znao sam moliti: „Sveti Alojzije, samo tebe znam. Pomozi mi da ustrajem!“ Njemu sam se najviše molio dok se nisam upoznao i s drugim isusovačkim svećima, sv. Ignacijem, sv. Alfonzom Rodriguezom, sv. Franjom Ksaverskim... I od mame i u novicijatu naučio sam da, što god radim, radim za Boga i za duše. Stalo mi je uvijek da ne zapustim molitvu. Molitva drži naše zvanje - veza s Bogom. Uz molitvu, svojim radom i životom poticaj su mi bila i subraća, npr. časna braća Ivan Kolarević, pokojni Pavo Buconjić, Stjepan Vincetić, Franjo Ereiz i Martin Kranjec.

Što biste za kraj poručili našim čitateljima?

Ako bi se netko odlučio za brata pomoćnika, neka zna kako je to lijepo zvanje. Posvećenost Bogu čovjeka nosi kroz životne poteškoće. Nakon 50 godina redovništva mogu reći kako sam uvijek bio sretan i zadovoljan u svom zvanju. Bog sve vidi i sve zna. Kroz razne poteškoće spoznao sam kako On daje snagu da sve podnesemo Njemu za ljubav.

Mate Žaja

Novi blaženici i mučenici u Albaniji

Albanija je mala zemlja koja se pososi svojim nacionalnim identitetom i dugom kršćanskom povijesku. Ona kao svoje slavne sinove i kćeri uzima: svetog Jeronima, koji je preveo Novi Zavjet na latinski; papu Klementa XI i Majku Terezu. Albanija je trpjela za vrijeme Drugog svjetskog rata, ali najgore su strahote nastale 1946. stvaranjem Komunističke Narodne Republike Albanije. Za vrijeme komunističke vlasti deseci tisuća običnih ljudi ubijeni su zbog religioznih razloga.

Unatoč progostvima narod je ostao vjeran. Kad su 1990. ponovno dopušteni religiozni obredi, istog su trena privukli na tisuće ljudi. Vlast je vratila crkvenu imovinu 1991. – iste godine kad je majka Tereza došla u kratku posjetu i otvorila ženski samostan. Albanska Crkva je trijumfirala – uz veliku cijenu. Od 156 svećenika, koliko ih je bilo prije nego što su progoni počeli, 65 ih je doživjelo mučeništvo, 64 ih je umrlo za vrijeme ili nakon zatvaranja. Deseci tisuća običnih ljudi ubijeno je zbog religioznih razloga. Ni jedan narod nije prošao teže iskušnje u 20. stoljeću. Papa Ivan Pavao II je rekao: „Povijest nikada prije nije vidjela ono što se dogodilo u Albaniji. Dragi Albanci, vaša drama mora zanimati cijeli europski kontinent. Europa ne smije zaboraviti.“

Kauza za beatifikaciju ubijenih u Albaniji iz muržnji prema vjeri (lat. In odium fidei) obuhvata razdoblje od 1913. do 1974. godine. Postupak proglašavanja blaženim započeo je 10. studenog 2002. godine u Skadarskoj nadbiskupiji. Kauza je svećano zaključena 8. prosinca 2010. godine. Papa Franjo primio je 26. travnja 2016. u audienciju prefecta Kongregacije za kauze svetaca, kardinala Angela Amata te mu dao ovlaštenje za proglašenje dekreta o mučeništvu P. Vinčenca Prenndushi-ja OFM i 37 prijatelja mučenika. Proglašenje blaženima dogodilo se u Skadru 5. studenog 2016.

Franjevc i isusovci igrali su važnu ulogu u modernoj albanskoj kulturi. Isusovci su došli tek u 19. stoljeću, ali su pomogli promovirati albansku nacionalnu i vjersku svijest u narodu na kojem je još uvijek snažno utjecalo Ottomansko carstvo. Zahvaljujući prisutnosti i djelovanju katoličkog clera i redovnika ono religijsko bilo je integrirano u srce narodnog života.

Fra Zef Plumi, jedan od preživjelih za vrijeme komunističkog režima u Skadru, u svojoj knjizi „Živi samo da ispričaš“ opisao je mučenja i uvjete kojima su bili izloženi mučeni svećenici u Skadru.

Pater Giovanni Fausti

Roden je u Brocu, u Bresci – Italija, 19. listopada 1899. Studirao je u svom gradu, u biskupskom sjemeništu. Zaređen je za svećenika u Rimu 9. srpnja 1922. Nakon ulaska u Družbu Isusovu, poslan je u Albaniju. Osoba velike kulture i duroke duhovnosti. U Albaniji je imao zadatak zamjenika provincijala. Dok su ih odveli prema streljanju, ojačao je sebe i druge riječima psalmista: "Hajdemo radosni u dom Gospodnj." Uhričen je 31. prosinca 1945. godine, zajedno s p. Dajanim, a zatim je strijeljan 4. ožujka 1946. godine. Njegove zadnje riječi bile su: „Živio Krist kralj, oprاشtam progoniteljima!“

Pater Daniel Dajani

Roden u Blinisht-u (Zadrima), u Albaniji, 2. prosinca 1906. Nakon osnovne škole, nastupivši svoje selo, otišao je u Torinu, gdje je pohađao tečajeve filozofije i teologije. Zareden je za svećenika u Chieri, Italiji, 15. srpnja 1938. Vratio se u Albaniju i predavao je latinski u sjemeništu. Vrlo poštovan, iskren i marljiv svećenik, brižan za dobro duša, a prije svega za formiranje sjemeništaraca, s kojima je bio blizak i uvijek spremjan pomoći, poput brata; bio je jako voljen od svih. Uhićen je zajedno s p. Faustijemi, osudjen je na smrt te strijeljan 4. ožujka 1946. Neljudski je mučen. Njegove zadnje riječi su bile: „Živo Krist Kralj, oprštam svojim neprijateljima!“

Časni brat Gjon Pantalia

Rodio se 2. lipnja 1887. u Prizrenu, Kosovo, bio je u rodu sa sv. Majkom Terezijom. Kao mla-

dić je radio na tržnici u Prizrenu, a u Novicijat Družbe Isusove, kao novak-brat, je stupio 29. 20. 1906. u Soresini, Lombardija.

Bio je uvijek izravan i jasan što je nekad uzrokovalo nezgode u redovničkom životu. Tako je već u novicijatu bio pred otpuštanjem, što se na sreću nije dogodilo. Unatoč tome, bio je istovremeno i jako cijenjen zbog svog iskrenog karaktera.

Od 1909. djelovao je kao prefekt, učitelj, sakristan kapele i voditelj zbora kolegija u Skadru, gdje je djelovao do 1918. Tijekom austrijske okupacije koristio je priliku da nauči njemački jezik. Također je djelovao kao izdavač i misionar u pučkim misionama u okolini Skadra i šire. Zadnje zavjetu je položio 1917. Bio je omiljen među narodom u svim društvenim slojevima, kako među katolicima, tako i kod muslimana i pravoslavaca. Od 1930. do 1940. bio je tehnički direktor izdavačke kuće „Zoja e Paperlyem“ (Gospa Bezgrešna). Tijekom tog perioda uspio je tiskaru opremiti suvremenim strojevima iz Austrije i uz to biti urednik triju časopisa. Kao i svi pripadnici Družbe brat Pantalija je bio gorljivi protivnik albanskog fašizma koji je nastao pod utjecajem Italije. Njegova borba se nije ogledala u izravnim konfrontacijama, nego u pomoći, preko različitih poznanstava, koju je pružao albanskim vojnicima unutar talijanske vojske.

Dolaskom komunista počeo je intenzivni nadzor svih članova crkvenih redova i institucija, čemu nije izbjegao ni brat Pantalija. U lipnju 1945. počela su prva privođenja subraće. Gotovo je sam vodio izdavačku kuću i tiskaru u zadnje dvije godine njihova postojanja. 1946. zatvoren je od komunističke vlasti i podvrgnut ispitivanju i mučenju (uskraćeni su mu hrana i san, više puta pretučen i mučen elektrošokovima). Sve se to odvijalo u franevačkom samostanu u blizini Skadra koji je pretvoren u zatvor. Tako su vlasti nastojale od njega dobiti informacije o subraći u Skadru na osnovu kojih bi ih mogli privesti, što nisu uspjeli ni u jednom trenutku.

Brat Pantalija umro je mučeničkom smrću 31.10.1947. u 60. godini života. Bačen je kroz prozor sobe za ispitivanje na ulicu i tako ostavljen da umre.

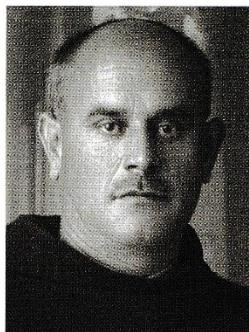
Među 38 blaženika dvojica su podrijetlom Hrvati, don Anton Muzić (Muzaj) te fra Serafin Kodić.

Don Anton Muzić

Don Anton Muzić (Muzaj) rođio se 1921. u Vrnjakoli – Kosovo. Bio je sin Dejka i Dile Muzić. Srednju je školu završio u Papinskom sjemeništu u Skadru. Godine 1938. otišao je u Rim u Kongregaciju za propagandu vjere (De Propaganda Fide) i studirao na Gregorijanskom sveučilištu. Za svećenika je zaređen u Rimu u Kongregaciji za propagandu vjere. 1944. godine specijalizirao je licencijat iz teologije. Vrativši se u Albaniju 1945. godine bio je određen za nadbiskupijskog kancelara. U razdoblju komunističkog režima prekinut mu je život iz mržnje prema vjeri. Uhićen je u Skadru 20. svibnja 1947. godine (prema nekim izvorima; u lipnju ili rujnu 1947. godine). Dok je bio u zatvoru, neprestano su ga mučili. Neljudski je mučen, samo zato što nije pristao zanijekati vjeru. Ne bi li mu slomili duh, od 1. listopada 1947. bio je prisiljen petnaest dana, danonoćno, nepomično stajati pred zidom, za to su ga vrijeme neprestano poljevali vodom. Promrzlog i nemoćnog ostavili su ga da spava na golom podu, zbog takvih neljudskih uvjeta obolio je od tuberkuloze. Nakon što su mu slomili ruke i noge, vidjeviš da je na pragu smrti od zadobivenih rana, uvjetno su ga oslobođili iz zatvora i vratili kući (tj. u nadbiskupiju). Sudjenje je bilo 14. siječnja 1948. godine. Svojim drugovima u zatvoru reče: „Ako jednoga dana budete vidjeli moje iz obitelji, recite im da sam posve nevin i da umirem za moju vjeru u Krista.“

Fra Serafin Kodić

Fra Serafin Kodić rođen je u Janjevu 25. travnja 1893. kao sin Gašpara i Antonije rođ. Rodić. Na krštenju je dobio ime Ivan. Kao redovnik Reda manje braće za prezbitera je zaređen 30. lipnja 1915. Teološki studij započeo je u franjevačkoj bogosloviji u Skadru, a zatim je nastavio u Grazu u Austriji. Obnasio je službu župnika u župama Dushman, Shalé, Prekal, Bushkash, Vukél i na kraju u Lješu (Lezhë), a u svojoj provinciji bio je definitor, ekonom i profesor. Bio je čovjek velike razboritosti i oštromnosti. Nakon jednog provincijskog sastanka bio je uhićen i okrutno mučen zbog lažne optužbe i zavjere. Tijekom mučenja i ispitivanja bio je teško ranjen na dušniku te je poslije nekoliko dana, 11. svibnja 1947., preminuo u franjevačkom samostanu u Lješu, u Albaniji, koji je već tada bio pretvoren u bolnicu. Živio je 54 godine, kao redovnik 37, a kao svećenik 32. Bolničarka Marie Ndoja, koja ga je njegovala u vrijeme agonije, pokopala ga je kriomici ispod masline u samostanskom vrtu. Nakon njene svjedočanstva, kosti fra Serafina bile su pronađene 16. rujna 1994. Njegovi posmrtni ostaci sada počivaju u zidinama franjevačke crkve Navještenja Blažene Djevice Marije u Lješu (Lezhë).

p. Shtjefen Dodes

Ljeto u Ukrajini

Po starom običaju, skolastici svakoga ljeta odlaže u inozemstvo kako bi naučili ili usavršili neki od europskih jezika koji će im biti korisni za daljnju formaciju i život u Družbi. Tako je trebalo biti i ove godine. Razmatrale su se razne opcije: Njemačka, Irska, Engleska, Malta... Međutim, zbog specifičnog ljetnog rasporeda (EJIF i odlasci u magisteriji), skolastička zajednica je srpanj moralu provesti u Hrvatskoj. Za tečaj jezika je ostao kolovoz, no u to vrijeme tečajevi su već u punom jeku.

Vec u svibnju se činilo da će i kolovoz provesti na nekoj pastoralnoj aktivnosti u Hrvatskoj. No, sredinom svibnja nazvala me jedna prijateljica koja je dva mjeseca ranije položila prve redovničke zavjete u Družbi Marijinih sestara čudotvorne medaljice. Pozvala me da s njom, nekoliko sestara i prijatelja iz SKAC-a oduzim nekoliko dana u Ukrajinu. Sestre su tamo nosile pomoć jednoj obitelji i tražile mjesto za otvaranje misije. Zbog fakultetskih obaveza i duhovne obnove nisam mogaoći, no ta prijateljica mi je zatim rekla da Marijine sestre i lazarići u Ukrajini primaju volontere preko ljeta. U dogovoru s poglavarima, stupio sam u kontakt s lazarištima koji su pristali primiti me na mjesec dana i uključiti me u svoje apostolate.

Stigao sam u Ukrajinu 1. kolovoza. Prva tri dana sam proveo u Kijevu, a zatim sam otišao u Odesu. Lazaristi i Kćeri kršćanske ljubavi imaju svoje kuće u jednom selu pored Odese, i od tam dojeljivo u Odesi i okolicu. Glavni apostolati su im pomaganje beskućnicima i centar za rehabilitaciju bivših ovisnika o drogama i/ili alkoholu - Comunità in Dialogo. Većinu vremena sam proveo pomažući jednom lazarištu oko vođenja tog centra. Najveći izazov je učiniti ga samoodrživim, i osposobiti štićenike za samostalan život. Tu je bilo mnogo posla – kupovina, razni fizički poslovi, sastanci... jedan dan sam i proveo u tom centru radeći sa štićenicima. Osim rada, štićenici prolaze i program u kojem se ponovno uče meduljudskim odnosima, životnim navikama i duhovnosti. Zanimljivo je da je bitan dio programa svakodnevni ispit savjesti, vrlo sličan Ignacijevom.

U Odesi sam proveo dva tjedna, a zatim sam se vra-

tio u Kijev. Tamo sam uglavnom pomagao Marijinim sestrama u radu s beskućnicima. Iako je većina Kijeva uređena poput bilo koje europske metropole, bijeda i siromaštvo su veliki i beskućnika ima mnogo. Mnogima od njih je potrebna medicinska pomoć, no ne mogu u bolnicu jer ne mogu platiti dodatnu njegu (kupanje, šišanje i brijanje, mijenjanje pelena...). Marijine sestre su uspjeli dogovoriti s nekim liječnicima da ih ipak prime, a zatim sestre obavljaju tu dodatnu njegu, oko čega sam im i ja pomagao. Rad u bolnici bio je mnogo teži nego na eksperimentu u Italiji tijekom novicijata – bolnice su u lošem stanju, nema nikakvih tehničkih pomagalaca,

često nema tople vode... Osim toga, često je nerazumijevanje ljudi prema takvom načinu rada. Komunizam je u Ukrajini ostavio duhovnu pustosj koja se očituje na raznim područjima (alkoholizam, brojne sekte...), a najviše u tome da ljudi ne brinu jedni za druge. Mnogi su se u bolnici čudili što sestre i volonteri beskućnicima pomažu besplatno.

Osim sudjelovanja u apostolatima, s lazarištima sam sudjelovao u uobičajenom dnevnom redu njihovih zajednica, što podrazumijeva svakodnevnu sv. misu, meditaciju i ispit savjesti. Duhovni život im je zapravo vrlo sličan Družbinom, gotovo da je jedina razlika u tome što je kod njih sve usmjereno na apostolat siromaha i odbačenih. S njima sam imao pravo iskustvo kontemplativno-aktivnog života, gotovo nisam osjetio da nisam u nekoj Družbinoj kući. Iako sam se u Ukrajini susreuo s najtežim uvjetima rada u životu, kući sam se vratio s pozitivnim dojmovima i obogaćen vrlo vrijeđnim iskustvom.

Marko Petričević

Novosti iz postulature Sluge Božjeg p. Ante Gabrića

Slavlje u Skoplju, uz kanonizaciju Majke Tereze

Tjedan dana nakon kanonizacije Majke Tereze 4. rujna u Rimu, u njezinom rodnom Skoplju, održan je cijeli niz dogadanja njoj u čast, a vrhunac je bio svećana misa zahvalnica na velebnom, glavnom skopskom trgu (Ploštađ Makedonija) koju je u nedjelju 11. rujna predvodio kardinal Vinko Puljić. Kao predstavnik hrvatskih isusovaca i vicepostulator u kauzi p.

Gabrić sudjelovao sam na tim događanjima prvo predavanjem okupljenom kleru u zgradici biskupije na temu „Milosrđe u životu sv. Majke Tereze i služe Božjeg p. Ante Gabrića“ a onda i na misi.

Na predavanju se skupio sav kler i sestre koje djeluju u Makedoniji i okolici. U predavanju je nalažešena bliskost Majke Tereze i p. Ante, no i činjenica da je na njezin osobni i duhovni život imalo utjecaja (neki i dubljeg nego p. Ante) više isusovaca od kojih će nabrojati najvažnije. To je svakako njezin prvi duhovnik u rodnom Skoplju, a i kasnije, p. Franjo Jambrešković, dok su kroz njezin kasniji

život u Indiji to bili belgijski isusovac p. Céleste Van Exem (1908-1993) – koji ju je pratio u njezinom „pozivu“ te Austrijanac p. Joseph Neuner (1908-2009) koji ju je pratio u njezinoj „tamnoj noći duše“ kada joj se činilo da je Bog trajno odsutan iz njezine duše. Ipak p. Ante u svojoj je poniznosti uvijek bio „tu negdje“ pa je svima bilo drago podsjetiti se uz nju i na tog našeg velikog misionara.

Nad mjestom rodne kuće Majke Tereze veliki je spomen centar u „skopskom“ arhitektonskom stilu. Naime cijeli je centar grada, gdje se kuća nalazi, jedno veliko gradilište monumentalnih zgrada, ponajprije državne uprave, kulture i crkvenih zdanja od kojih su mnoge zanimljiv spoj klasičnosti i modernosti s nešto kič i grandioznosti.

Sama misa bila je centralni događaj toga dana u gradu. Direktno ju je prenosila državna televizija a nazoočio joj je i predsjednik republike Makedonije. Tu su bili i vrhovna

poglavarica misionarki ljubavi Mary Prema te p. Brian Kolodiejchuk, postulator kauze. Uz kardinala Puljića sv. misu je suslavilo nekoliko biskupa latinskog i grko-katoličkog obreda. Gotovo cijela misa bila je na hrvatskom uz primjeran nedolazak albanskih katolika s Kosova i Albanije (iako su biskupi došli). Naime, na Kosovu je takva proslava organizirana dan ranije. Majku Terezu danas svi želimo kao „svoju“, no pitanje je želimo li kao svoje one koji su bili uistinu najviše njezini – najsiromašnije među siromašnima u našim vlastitim sredinama.

Započeo indijski dio procesa za beatifikaciju p. Gabrića

U sklopu dijecezanskog procesa za beatifikaciju p. Gabrića započeo je i dio toga procesa u Indiji odnosno u biskupiji Baraipur u kojoj je p. Ante živio, djelovao i preminuo. Donosimo vijest o tome onako kako je objavljena u službenom glasniku biskupije Baraipur.

Tijekom svečanog euharistijskog slavlja koje je predslavio mjesni biskup Salvadore Lobo uz koncelebraciju p. Irudaya Jyothia SJ, p. Massilamania Thiraviama SJ, vlč. Faustina Brankoma i vlč. Tushara Augustina Gomesa, 21. kolovoza 2016. u crkvi Gospe Lurdske u Kumrokhaliu, tri su člana biskupijske komisije za beatifikaciju i kanonizaciju Sluge Božjeg p. Ante Gabrića SJ izrekla svoju svečanu prisegu. Biskup i celebranti došli su do oltara uz lijepi ulazni ples, nakon čega je fotografija p. Gabrića ovjenčana svečanim vijencem. Nakon mise sva okupljena zajednica uputila se na grob p. Gabrića gdje je kratku molitvu predvodio vlč. Tushar.

U skladu sa službenim zahtjevom potpisanim od kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog, biskup Baruipura je imenovan službenu Komisiju za ispitivanje svjedoka u kauzi beatifikacija i kanonizacije p. Ante Gabrić, SJ. Komisija se sastoji od p. Irudaya Jyothia, SJ kao biskupijskog delegata vlč. Faustinea Brankoma kao promotora pravde te p. Massilamania Thiraviama, SJ kao bilježnika. Komisija će se sastajati četvrtkom u biskupskom dvoru Baruipur sve dok ovaj posao ne bude dovršen.

Proslava Gabrićeva 2016.

I ove je godine na smrtni dan p. Gabrića, 20. listopada, služena je svečana koncelebrirana

sveta misa u bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Ove godine sv. misu predvodio je vlč. Antun Štefan, ravnatelj Papinskih misijskih dijela za Republiku Hrvatsku. U nadahnutoj propovijedi vlč. Štefan naglasio je p. Antino oduševljenje za misijski poziv koji je počeo još od njegovih najranijih školskih dana u sjemeništu u Travniku. Vlč. Štefan i sam je bio oduševljen za misijski poziv upravo primjerom p. Gabrića.

Nakon sv. mise o svojem misijskom putu svjedočio je naš dugogodišnji misionar u Ruan-did don Danko Litrić. Njegovo jednostavno i autentično svjedočenje bilo je popraćeno dugim pljeskom i željom pojedinaca da mu pomognu u njegovu radu. Sv. misu zanosnim pjevanjem animirali su mladi Pjevači sv. Josipa iz Velike Gorice sa završnom himnom *Od Neretve do Bengal* posvećenoj p. Anti.

Molitva

Hvala Ti, Isuse, na Tvojoj Majci, koju si mi dao kao Majku mog svećeničkog života, na čiji si me blagdan Prikazanja u hramu mene posvetio za žrtvu u Tvome hramu, u hramu moje braće ljudi, ljudi koje Tebe ljube, ljudi koji Tebe mrze. Hvala Ti danas na svemu.

Dok tijelo groznicom gori i ruke dršću, kod oltara Tvoj ti me čuvaj, Veliki Svećeničke, Bože moj, koji razveseljuješ moju mladost! Pred Tvojim oltarom neka izgori ova uljanica svećeničkog mi života, neka se ugasi daleko od buke svijeta, daleko od ljudske utjehe, sred mojih dragih Sunderbandskih džungla; neka goreći izgori pred ovim živim Tvojim hramovima, pred kolibama Tvojih sirotana.

Boštonti, 1962.

p. Antun Volenik

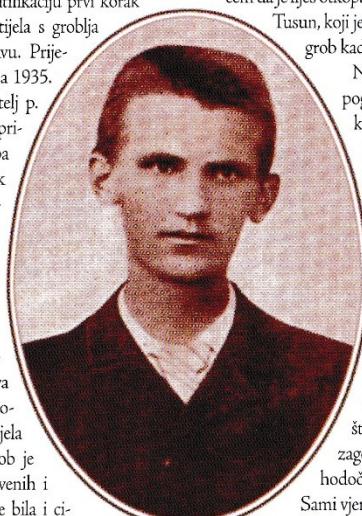
Časni sluga Božji PETAR BARBARIĆ

(1874. – 1897.)

**Prijenos Petrova tijela s groblja
u travničku sjemenišnu crkvu 1935. g.**

Nakon što je tadašnji provincijal hrvatskih isusovaca p. Andelko Jurić dobio suglasnost od Generala isusovačkog reda iz Rima da se pokrene postupak za Petrovu beatifikaciju prvi korak je bio prijenos Petrova tijela s groblja bojne u sjemenišnu crkvu. Prijenos je obavljen 20. svibnja 1935. Petrov profesor i odgojitelj p. Franjo Hammerl bio je prisutan kod ekshumacije pa je kao neposredni svjedok zorno opisao ekshumaciju u svome iskazu 5. III. 1941. pred crvenim sudištem za Petrovu beatifikaciju. Njegov iskaz donosimo u nastavku:

„Bio sam osobno prisutan ekshumaciji Petrova tijela na travničkom groblju Bojni i prijenosu tijela u sjemenišnu crkvu. Grob je otvoren s dozvolom crkvenih i civilnih vlasti. Prisutna je bila i civilna komisija. Manji broj ljudi, oko 30, promatrao je ovaj čin izvana kroz ogradi groblja. Kada se ortkopao grob vidio sam da je lijep bio još sačuvan, makar je bio napravljen od miskoga drveta. Na ljesu su još stajali ostaci vijenaca od mahovine koji su sa slugom Božnjim prilikom pokopa bili spušteni u grob. Vidio sam odmah daje u ljesu Petrovo tijelo na čijoj se glavi još opažala navlaka osušene kože, a ostalo je tijelo bilo pokriveno još sačuvanim odijelom: talarom, hlačama i čarapama; a vidjeli su se i neki komadići čipke od rokete. U rukama je imao križ i krunicu, ruke su bile čvrsto sklopljene. Na glavi je još imao redovničku kapicu i nešto kose.

Isusovačko redovničko odijelo - talar, koji se je na njemu nalazio bio je još sačuvan. Ljes u kome se je nalazio tijelo bio je još čitav te je bio samo pokriven bijelim platnom i prenesen od sjemenišnih sluga na ramenima u crkvu. Kao zanimljivu pojedinost ističem da je lijep otkopao isti sjemenišni sluga Marko

Tusun, koji je u svoje vrijeme kopao Petrov grob kad je on bio umro i sahranjen.

Nakon obavljenog crkvenog pogreba tijelo je preneseno u kriptu sjemenišne crkve. Nakon prijenosa tijela s groblja u kriptu počelo se je štovanje služe Božjega naglo širiti po hrvatskim zemljama, i to ne samo među ukupom nego i među naobraženijim svijetom. Također na grob dolaze i moli mu se inovjerci, pravoslavni i muslimani. Štovanje se osobito pokazivalo u tome, što se vjernici utječu u njegov zagovor u svojim potrebama i hodočaste na njegov grob iz zajveta. Sami vjernici, koji budu uslišani, jedan drugom o tome pripovijedaju i šire štovanje Sluge Božjeg.

Još dok je tijelo Petrovo bilo na groblju Bojni bio je posaden llijan, koji se je držao sve do prijenosa tijela, a kasnije su ga presadili u Malo Sjemenište na Bašbunar. P. Puntigama, pisac njegove prve biografije, bio je čvrsto uvjeren u Petrovu sverost. Poslije Petrove smrti to se njegovo uvjerenje još više učvrstilo. Očitovalo se i u tome što su P. Puntigam i njegovi drugovi na poseban način kirtili grob služe Božjeg koji se nalazio u sjemenišnom dijelu groblja među isusovcima, i to na istaknutom mjestu.“

p. Božidar Nagy

Naši novaci

DANIEL VORIH

Zovem se Daniel Vorih i dolazim iz Zagreba u kojem sam rođen 2. veljače 1986. godine. Prvo sam dijete Petra i Katice koji, uz mene, imaju još i Krešimira, Mariju i Kristinu. Roditelji dolaze iz različitih krajeva Lijepa naše, pa tako u meni kola zagorska krv po ocu, a slavonska po majci, ali „gemiš“ je nastao u Zagrebu gdje su se upoznali pohađajući vjeronauk za mlade kod prof. dr. sc. Tomislava Ivančića. Tata je bio pomalo sramežljiv i zatvoren, ali je svejedno uspio „osvojiti“ pridjivu i otvorenju mi majku. Kažu da sam od oca naslijedio pamet i ljestvu, a od majke karakter i umjetničke talente.

Kršten sam u dijecezanskoj župi sv. Pavla u zagrebačkom Retkovcu gdje su roditelji kupili prvi stan, da bi se nakon dvije godine preselili na Jarun, pa sam tako prvu pričest primio u župi Marije Pomoćnice na Knežiji kod salezijanaca. No, krizman

sam u župi Kraljice Svetе Krunice na Ravnicama koju drže dominikanci gdje sam i ostao živjeti do ulaska u Družbu Isusovu. Pa kako sad u isusovce pored dijecezanaca, salezijanaca i dominikanaca? Jednostavno, Isus je htio da budem u Njegovoj družbi, ali put do nje nije bio nimalo lagani.

Najprije me čekao da moje 20. godine, zvao i zvao dok se nisam odazvao na Njegove opetovane pozive 10. svibnja 2006. godine, na spomandan bl. Ivana Merza. Tada sam, naime, susreo živog Boga na svom prvom klanjanju pred Presvetim. Oblikovao me u Zajednici „Molitva i Riječ“ i pozvao da se aktivnije uključim u rad svoje župe gdje smo pokrenuli vjeronauk za mlade, zbor i dramsku grupu. Do tada me pripremao za rad s mladima kroz kamp „Modrave“ i „Animatorsko ljeti“ na Malom Lošinju. Moje molitve i traženje Božje volje i odgovora na pitanje mojeg životnog usmjerenja došlo je 3. svibnja 2009. godine. Tada sam

IGNACIJEV PUT

osjetio svećenički poziv na jednoj sv. Misi koju je predvodio don Damir Stojić, SDB. Bio sam tada u svojoj nutrini uvjeren da me Bog zaista zove na ono za što nisam i nikad neću biti dostojan.

Razgovori sa župnikom i poznatim svećenicima potvrdili su moje iskustvo, a put me vodio prema salezijancima, tako sam bio uvjeren. Kod njih sam pristupio predhovnicijatu 2011. godine gdje sam ostao 7 mjeseci. Vratio sam se kući, nastavio s radom u župi i napokon završio svoj fakultet te stekao zvanje profesora povijesti i geografije. Tada sam se odlučio vratiti salezijancima. U međuvremenu sam bio članom zajednice mladih na Jordanovačkoj koju je vodio p. Sebastian Šujević, DI i tako još dublje iznutra upoznao Isusovce. Kod salezija-

naca sam prošle godine boravio 2 mjeseca i u tom periodu kontaktirao p. Šujevića koji je postao mojim duhovnikom. U meni se vodila bitka: jesam li za salezijanca ili možda isusovac? Je li moguće da me Bog ipak zove u Družbu? Razgovarao sam sa skolasticima na Jordanovcu jer sam tamo upisao neke kolegije iz filozofije i kroz te razgovore osjetio sam da ipak Družba nudi ono za čime mi duša čezne. Čitao sam i prije o sv. Ignaciju i povijesti Družbe, ali sam tada počeo intenzivnije razmišljati o Družbi i odlučio joj se pridružiti u dogovoru s p. Šujevićem. Sada u Splitu upoznajem život u Družbi i osjećam duboki mir u srcu. Nadam se i molim da će taj mir ostati do kraja unatoč svim kušnjama kako bih postao svećenikom Isusovcem.

KRISTIJAN MATKOVIĆ

Ime mi je Kristijan i dolazim iz obitelji Matković. Rođen sam 19. siječnja 1994. u Bosni i Hercegovini, u gradu Novi Travnik. Roditelji su mi Kazimir i Ranka, također su s područja sred-

nje Bosne, odakle i potječe ovo prezime. Budući da je u vrijeme mog rođenja trajao rat, 1995. godine moji roditelji, stariji brat Marinko i ja otišli smo u Hrvatsku, u grad Grubišno Polje. Tamo sam proveo svoje čitavo djetinjstvo. Život u Grubišnom Polju bio je jako naporan, jer je realnost pred ovu

izbjeglu obitelj stavlja konkretne zahtjeve. Bilo nas je petero u obitelji i trebalo je od nečega i živjeti. Budući da smo došli bez ičega svoga, morali smo krenuti, kako moj otac zna reći, „od nule.“ Trebalо je osigurati krov nad glavom i brinuti se da osnovni uvjeti za život budu zadovoljeni. Unatoč teškoj situaciji u kojoj smo se tada našli o tom malom gradiću imam jako lijepo uspomene. Kako i ne bih kad nam je Bog, nakon same dvije godine boravka tamo, podario još jednog člana obitelji, mog brata Mateja. Promatrazajući sve događaje koje smo tada proživljivali iz nekog tajnog kuta, možemo reći da bi to sve mogla zabilježiti i neka skrivena kamera. No svu stvarnost zbivanja sigurno ne bi obuhvatila, jer se u životu moje obitelji događalo nešto što nadilazi sliku ili video; događao se Bog. Otkako se sjećam samoga sebe, sjećam se i Boga. Roditelji su me još kao malo dijete redovito vodili na nedjeljne svete mise i to je, na neki meni neshvatljiv način, utjecalo na čitavo moje biće. Koliko god su mi te puke ceremonije tada bile dosadne, Bog je polako kroz njih odgajao moj djetinji duh i pripremao ga da se suoči s Njegovim glasom, Njegovim pitanjem.

Po završetku srednje škole moja obitelj preseila se u Slatinu, u kuću koju smo izgradili. Zbog selidbe i finansijskog stanja koje je uzrokovala te se godine nisam upisao na fakultet. Namjeravao sam tu godinu iskoristiti za promišljanje o svojoj budućnosti, jer trebalo je odlučiti što ću sa sobom: Hoću li nastaviti školovanje ili se zaposliti? Iako sam mislio da je to glavna dilema koju život pred mene stavlja, pokazalo se da postoji jedno važnije pitanje koje mi je davno bilo postavljeno. To pitanje dolazilo je od Boga, a ja sam ga gurao pod tepih. Još kao dijete iskusio sam ljetoput obiteljskog života i takav sam život htio i za sebe. Oženiti se i imati djecu, obitelj za koju ću se brinuti. No od velike želje za takvim životom postojalo je ipak nešto veće. Veća je bila jedino odbojnost i nelagoda koju sam osjećao kada sam sebe zamišljao u posvećenom načinu života. O takvom životu nisam mogao niti dugo razmišljati, jer mi je teško bilo prihvati sebe bez djevojke ili žene.

U toj godini praznog hoda počeo se u meni

javljati neki nemir. Bog je bio sve jasniji i jasniji, a ja sve tvrdoglaviji. Počeo sam odlaziti na samotna mjestra i tamo duže vrijeme moliti. Znao sam da je Bog savršeno Biće i da On zna što je najbolje za mene, ali nisam to mogao samo tako prihvati. Ipak mu nisam mogao toliko vjerovati; ili nisam htio. Želio sam Ga zato bolje upoznati, stoga bih po danu čitao Svetu Pismo, a navečer kada bih pošao na počinak, dugo bih razmišljao o Bogu. Misli o Njemu ispunjale su moju dušu silnog radošću i uitro kada bih se probudio ta čudna radošt još bi uvijek bila tu. Jednostavno sam bio sretan zbog misli koje su bile usmjerenе na Isusa i na pojedine scene iz evanđelja. Ta radošt bila je tako dugo prisutna u meni da sam se već bio posve privikao na nju i zaboravio prijašnji život i nemir koji se bio počeo javljati u meni. Međutim, nakon tih par dana, poslije svetkovine Uskrsa, radoš je u meni nestala. To jedno jutro probudio sam se i nije nijedno bilo. Dok sam ležao u krevetu u meni se opet počeo nazirati prijašnji nemir. U trenutku mi se u glavi pojavilo mnogošto pitanja: Zašto je nestala? Kako? Gdje? Pokušavao sam je nekako prizvati mislima o Isusu, ali nije se vraćala. Razmišljao sam o događajima iz evanđelja koji su mi tih dana zaokupljali dušu, no ovaj put te misli nisu mogle uzrokovati radoš koju sam prije iskusio. Jednostavno je nestala. Ustadoloh se iz kreveta i podoh u susjednu sobu, gdje je bilo raspelo, da Bogu uputim sva pitanja koja su se pojavila. Mislio sam da je On iz nekog razloga povukao tu radoš koju mi je prije ulijevao u dušu. Uđoh u sobu i čim pogledah u križ sva moja pitanja koja sam pripremio u trenutku su nestala. Samo sam tih prozborio: „Tu li si Radosti neizmjerna!“ Sjedio sam tamo neko vrijeme i gledao u križ. Izvadio sam tada krunicu iz džepa, stao pred Raspetoga i križ od krunice položio na svoj dlan. Čvrsto sam ga stiskao i tihou izgovorio ovu molitvu: „Bože, sada te čvrsto držim, ali molim te kada mi stisak oslabi, nemoj Ti pustiti mene.“ U tom trenutku bilo mi je potpuno jasno što ću sa svojim životom. Obratio sam se svom župniku i pošao u bogosloviju. Nakon tri godine formacije u bogosloviji prepoznao sam isusovački poziv kao konkretni način života na koji me Bog

IGNACIJEV PUT

poziva. Stoga sam se odlučio potpuno posvetiti Bogu kroz zavjete u redovničkom životu. Sada sam novak Družbe Isusove, sretan što me Bog odabrao da mu ovđe služim i da svoj život podložim Njegovim planovima.

Svima onima koji razmišljaju o pozivu također upućujem i riječ ohrabrenja. Neka budu hrabri i daju priliku Božjem pozivu, ako ga naziru u sebi. Neka budu hrabri stupiti pred Boga i reći mu: „Tu sam, evo me!“ Evo me, Ti Tajno neizmjerna o kojoj kap spoznaje moram platiti morem nerazuzim Njegovim planovima.

mijevanja. Iako ni ne znam sve riječi kojima mi se želiš obratiti, iako ni ne shvaćam što mi to govorиш, evo me. Evo me jer sam prepoznao toplinu tvoga glasa. Još ne znam ni dobro hodati, ta dijete sam, ali krećem za Tobom. I nemoj se ljutiti na mene kada budem nespretno padao pokušavajući učiniti ono što mislim da tražиш od mene. Radje mi, molim Te, povij rane, ako se ozlijedim, da mogu nastaviti nespretno hoduckati za Tobom, jer jedno sigurno znam: da nigdje drugdje ne želim biti, nego tamo gdje si Ti.

MARKO MARTINOVIĆ

Moje ime je Marko Martinović, rođen sam 23. rujna 1996. godine u Mostaru. Moja obitelj je katolička s četvero djece, od kojih sam ja najstariji. Imam još tri mlade sestre, od kojih je jedna kandidatica Služavki Malog Isusa u Sarajevu.

Kršten sam nedugo nakon rođenja u svojoj župi svetog Josipa Radnika u Domanovićima, u Trebinjsko-Mrkanskoj biskupiji. U toj župi sam primio i sakramente Prve svete pričestи i Svetе po-

tvrde. Osnovnu školu završio sam u rodnoj župi u školi „Lipanjske zore“. Na početku osmogodišnjeg školovanja, počeo sam se više zanimati za ministiranje i pomaganju u župnoj zajednici. Uvijek sam volio biti uz svoje župnike i to me poticalo da i ja podem putem svećeništva. Ali u to se vrijeme još nisam mogao zamisliti kao svećenika ili redovnika. No, počeo sam više ići na sv. Mise, sprovode i druge obrede i s namjerom da više upoznam život svećenika i sam njihov rad i dužnosti. Takoder

sam se zanimal za njihovo školovanje i što se sve mora proći do Mlade misi.

Nakon osmog razreda počeo sam u trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje u Čapljini. Kroz srednju školu nastavio sam se redovito ispovijedati, pričešćivati i razgovarati sa župnicima o duhovnim stvarima. Poziv sam počeo sve više i više osjećati na početku treće godine srednje škole. Odlučio sam se odazvati pozivu. Nakon toga počinjem otvoreni komunicirati sa svećenicima i svojim župnicima. Tako sam odlučio upisati i četvrti razred srednje škole da bih poslije mogao ići na fakultet. Razred sam završio u srednjoj školi u Metkoviću.

Nakon toga slijedi moje intenzivnije zanimanje kojim putem me Bog zove pa sam se tako

poslije razmišljanja i raznih konzultacija javio u Družbu Isusovu. Kontaktirao sam s patrom zaduženim za duhovna zvanja, duhovno se pripremao i nakon što sam prošao prijemne razgovore ušao sam u Novicijat Družbe Isusove u Splitu 28. rujna ove godine. U Novicijatu sam već više od mjesec dana i osjećam da mi je ovdje mjesto i da je ovaj redovnički poziv baš za mene.

Sigurno da se ne može uspeti u duhovnom pozivu bez vaših molitava, dragi čitatelji, pa se ovim putem preporučujem u vaše molitve. Isto tako, preporučam i ostalu subraču novake sa željom da ustrajemo u duhovnoj izgradnji i da jednoga dana postanemo radnici na njivi Gospodnjoj, kao isusovci. Dakle, sve uz Božiju i vašu pomoć!

STJEPAN GUZANOVIĆ

Tvorac svega stvorenja odluči da iz njegova nauma budem uronjen u ovozemaljsku stvarnost dana 19. rujna 1992. godine u Požegi, kao treće dijete oca Josipa i majke Angele. Spokojno i razigrano djetinjstvo proveo sam uz dvije starije

sestre, Josipu i Mirjanu. Već kao sedmogodišnjak, postajem ministрант u rođnoj župi sv. Mihela Arkanđela u Stražemanu, nedaleko od Požega. Ozbiljno shvativši svoju ministralsku ulogu, koja me neobično radovala, na samom početku svoga osnovnoškolska obrazovanja odlučno izjavljujem

IGNACIJEV PUT

kako ču i sam postari svećenikom te na taj način vršiti naum koji mi Bog povjerava. Oduševljenost za liturgijske čine, napose za euharistiju, sež do te mjere da sam gotovo svakodnevno boravio u mjesnoj crkvi, zagledan u misterij koji se događa pred mojim dječačkim očima, iako ga nisam mogao shvatiti, bio sam uvjeren da se u njemu zbiva nešto mimo ovoga svijeta, nešto monumentalno. Po završetku osnovnoškolskoga obrazovanja, ipak nisam pošao u dječačko sjemenište nego sam, osposobivši se za zvanje komercijalista, ispitivao se o svojoj ulozi u ovome nestalnome svijetu. Kako sam sve vrijeme svoga obrazovanja bio vrlo aktivan u župi, nastavio sam s istim i nakon svršetka srednje škole, no s još većim žarom, još odgovornije. Dvije godine svakodnevno sam boravio u župi, obavljajući službe: sakristana, pomažući u pastoralu župe, sudjelujući kao ministrant na svim sakramentalnim obredima u župi u kojima iz neposredne blizine promatram Božje djelovanje kroz svećeničke ruke. Potaknut tim primjerom, kao i svakodnevnim razgovorom sa župnikom i trajnim đakonom koji službuju na župi, spoznajem kako sam od Boga predodređen da postanem službenik njegova oltara, djelitelj njegovih otajstava. Boraveći u župnom uredu, obavljajući razne administrativ-

ne poslove, u rukama mi se našla knjiga koja opisuje karizmu i povijest Družbe Isusove te Ignaciјev životopis. Oduševljen Ignaciјevim primjerom razmišljam o stupnju u njegov red. Međutim, kako nisam najbolje poznavao djelovanje i sam apostolat Družbe, ipak postajem biskupijskim kandidatom Požeške biskupije. Mjesni biskup šalje me na svećeničku formaciju i studij isusovcima, u kolegij svetoga Josipa u Zagrebu u kojem sam proveo protekle tri godine. Kroz to vrijeme završio sam osnovne filozofske discipline. U suživotu s patrima isusovcima, vidjevši njihov način života s Kristom, i sam osjećam želju, to jest „poziv“ da budem dijelom Ignaciјevih pristaša, da služim majci Crkvi pod barjakom Družbe Isusove. Na redovničko služenje ponajprije sam potaknut primjerom zajedničkom suživotu, jer ču na taj način s ostalom subraćom svakodnevno biti u prilici susretati „čovjeka“ koji je stvoren na „sliku Božju.“ Ta antropološka istina neprestano me nadahnjuje da svakoga promatram kao odsjaj Božje ljubavi koja u jednom biću kao što je čovjek, zrcali ljepotu božanske ljubavi. Nedavno sam odjenuo isusovački talar i otpočeo svećeničku formaciju kako bih jednoga dana ljudima donosio „Živoga Krista“ pod prilikama kruha i vina.

Naša izdanja

AKTUALNE MORALNE TEME (ur.) Marijan Steiner – Ivan Šestak

Zbornik radova međunarodnog znanstvenog simpozija uz 90. obljetnicu života p. Ivana Fučeka.

Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu i Teološki fakultet Papinskog sveučilišta u Rimu (FTIDI) obilježili su 4. studenog u dvorani FFDI-a 90. obljetnicu života jednog od naših najpoznatijih svećenika i teologa.

Ssimpozij je ponudio četrnaest referata, koji su sada tiskani u ovom zborniku.. autori su im 12 hrvatskih i 2 strana predavača.

Zbornik donosi aktualne moralno-teološke teme. Otvorena su nova ili osvijetljena brojna „stara“ pitanja moralne teologije

DA LJUBAV ŽIVIMO Ivan Supičić

Odideologije ljubavi do ljubavi same Akademik Ivan Supičić, poznati muzikolog i kulurolog,

ustanovljene u jesen 1918. godine.

Ova je knjiga peti dio niza „Isusovci i hrvatski narod...“ čije je prve tri knjige pisao p. M. Vanino, dok su četvrta i peta djela p. Miklobušca.

Knjiga prati događaje pojedinih kuća hrvatske provincije, koja i u to doba obuhvaća cijelu bivšu Jugoslaviju ali i šire. Kroz razne svakodnevne događaje, npr. gradnje kuća i crkava, te razne događaje uzrokovane društvenim stanjem međuratnog razdoblja upoznajemo bliže i to nedavno razdoblje naše povijesti iz isusovačkih kućnih spisa (Historia Domus) i druge literature koje je p. Miklobušec redno iščitavao i sintetizirao u ovo djelo.

jedan od osnivača kršćanskog akademskog kruga donosi nam knjigu svojih razmatranja na temu Ljubavi. Knjiga je možda najbolje predstavljena upravo riječima iz uvoda:

„Mislima ove knjige željeli bismo otvoriti i proširiti neke uvide i poglede na duhovne putove, koji bi mogli potaknuti čitatelje da bolje shvate neke imma manje poznate aspekte vlastitog duhovnog života.“

„Prava, istinska ljubav je daleka od svake ideologije, pukog moraliziranja i teoretičiranja... ne ljubi se zato što se mora..., nego zato što se hoće, što se uviđa da ljubiti znači živjeti i biti na najvrjedniji i najpotpuniji način, da je čovjek stvoren za nju.“

ISUSOVCI I HRVATSKI NAROD V. Valentin Miklobušec

Hrvatska provincija Družbe Isusove 1918. – 1945.

Knjigom Hrvatska provincija Družbe Isusove autor nas vodi ususret stotom obljetnicu sa mostalne Hrvatske provincije Družbe Isusove,

IMA LI U EKONOMIJI MJESTA ZA MILOSRĐE?

(ur.) Ivan Koprek

Centar za poslovnu etiku Filozofskog Fakulteta Družbe Isusove organizira brojne interdisciplinare znanstvene simpozije koje se bave etičkim pitanjima iz ekonomije, ali i ostalih znanstvenih područja.

26. veljače 2016. godine na FFDI-u održao se tako i simpozij „Ima li u ekonomiji mjesta za milosrđe?“ nadahnut godinom milosrđa.

O pojmu milosrđa, koji je povezan s poimanjem čovječnosti, sućuti, altruizma, dobrohotnosti, solidarnosti, ali i pravednosti, govorili su izlagači iz raznih područja znanosti i religije: ekonomisti, filozofi, teolozi, književnici, te i predstavnici različitih konfesija.

uredio Ivan Sigmund

*Neka Vam Božić
donese nebeski mir u srce
i blagoslov u novoj 2017. godini!*

